

E-mail: r.jalagania@mail.ru

№303 (362) 10-17 09.09.2015

სახალხო მოძრაობა „სამებრელოს“ ორგანო 30 თებერვალი

სირსეველი ის კი არ არის, რომ გაგრულად ლაპარაკობენ, არამედ ისაა, რომ დანარჩენი ერთოველები არ ვიშით გაგრული ენა – კაცის

მკროაის ერები ეროვნულ სახელმწიფო უნივერსიტეტის შემთხვევაში მისამართი დაგენერირდება

— ბატონო ალექსანდრე, ოქეგნ ბრძანეთ,
რომ ქართული საზოგადოება ერთანი
ეროვნული ორგანიზმი აღარ არის და
მისით მანი პულიორება ადვილია. რა არის
ერისთვის ამდენად საშიში პროცესის
მიზეზი?

დადებტლიბის, ნაწილობრივ ისლამის, და რაც ძალიან მნიშვნელოვანია, თუმცური ცხოვრების წესის ზემოქმედებით. ბიბლიური მცნებების დაცვა, ერთობლივი შრომითი საქმიანობა, თანაზიარობა, სირთულეების ერთობლივი დაძლევა, წინაპრების პატივისცემა, ისტორიის თავანისცემა – ეს კვლავაფერი იყო საფუძველი, რაზეც ერთ იღგა. და კვლავფერი ეს უმრავი აკრძალვით იყო განმეტყველებული. ადამიანური მორალი აკრძალვების აღიარებაა. ადამიანი მას შემდეგ გახდა ადამიანი და შეძლო ადამიანური საზოგადოების ჩამოყალიბება, რაც ტაბუს, აკრძალვების სისტემა შექმნა და მათ დაემორჩილა, ცხოველური ინსტინქტების დათრგზუნვა ისწავლა. ადამიანი ამით განსხვავდება ცხოველისგან, რომელიც მხოლოდ ისტინქტებით ხელმძღვანელობს.

აი, ასეთ, ეროვნული მორადული კოდქსის
მქონე ტრადიციულ საზოგადოების ერთ
წამში დაატყვა თავს მისოთვის უცნობი
ზნეობრივი შეფასებების, ქვევის ნორმების,
მისწნობრივი განწყობების დამანგრეველი
ტალღა. საზოგადოებას განუცხადეს, რომ
ამიერიდან ადამიანი თავისუფალია, რომ
კველაფერი ნებადართულია, რომ მორადი,
ზნეობრივი ძრობადლები კომუნისტური ბოლო
ვა. ამასთან ერთად, ინერგებოდა უარყ-
ოფითო დამოკიდებულება ჩვენი ერის წარ-
სელისადმი, როგორც არასწორის, მცდარის,
მსოფლიო ცივილიზაციის განვითარების
კალაპოტიდან ამოგარდნილის მიმართ. დამ-
ცირკებისა და დაცინვისოთვის გაწირეს დიდი
ისტორიული მოღვაწეები, მეცნიერები, მწ-
ერლები – ის ადამიანები, რომლებიც ერის
მამებად ითვლებოდნენ. განსაკუთრებით
ეს საბჭოთა პერიოდის ისტორიას შეეხო:
აღმოჩნდა, რომ ჩვენმა მამებმა და პაპებმა
ამაოდ იცხოვრეს, არაფერი დაღებითო საკუ-
თარი ერისოთვის არ გაუკეთებიათ, დიდ
სამამულო ომშიც კი, გაუგებარია, რისოთვის
იბრძოლეს. მეტიც, ქარხნებიც და ფაბრიკე-
ბიც, რაეკ საბჭოთა იყო, არასაჭიროდ, მაჟნედ,
განადგურების დირსად გამოაცხადეს.

თაობებს შორის გაუცხოების პროცესი
დაიწყო, ახალგაზრდობა დამცინავად აქ-
ლიკებდა უფროსების, მათ დამსახურებებს,
ჯილდოებს, ხოლო თვითონ იმ ახალი ცხ-
ოვრების სკენს სწრაფვა დაიწყო, რომელიც
ამჟრიკულ ფილტრში ჰქონდა ნანახი, სადაც
გმირები არსად მუშაობენ, მაგრამ ძალიან
დამაზად ცხოვრობენ. სიტყვები «თავისუ-
ფლება», «დემოკრატია», «საბაზრო ეკონომი-
კა», «კერძო საკუთრება» საკრალური
გახდა. თუ ვინმე, ჩემსავით ეცდებოდა, შე-
ეხსენებინა, რომ საბაზრო ეკონომიკა და
კერძო საკუთრება ყველგანაა, მაგრამ ზიმ-

და იგი ეროვნული კულტურის გამოღვევას დაიწყებს, ჩვენი ერის სეულიერებასა და ზეობას აუნაზღაურებელ ზიანს მიაყენებს მაშინვე „ერემლის აგნტი“ ან „აროვინ-ციელი ფაშისტი“ ვხდებოდი. დაიწყო ჩვენს რეალობაში იმ პოლიტიკური, სოციალური ეკონომიკური ინსტიტუტებისა და ზეობრივი ნორმების ხელოვნური გადმოტანა რომლებიც საუკუნეების მანძილზე სხვა

ტივად ეკრ გააბითურებდ, ამიტომ შემუშავდა
ერის გახლებისა და დაუმორჩილებელი
სულის დათორგუნვის ახალი ტექნოლოგია.
ამ ტექნოლოგიის ძირითად კომპონენტებად
იქცა: ცხოვრების კველა სოციალური

სფეროდან 40 წელს გადაცილებული თაობის გაძვევება; განათლების სისტემის გადაცემა ამჟრიკული უმაღლესი სასწავლებლების გაუზათლებელი კურსდამთავრებულებისათვის, უფროსი თაობის პროფესორ-მასწავლებლების განვითარება და, აქედან გამომდინარე, განათლების დეპრადაცია;

მასობრივი ინცორმაციის ელექტრონული
საშუალებების მონიტორინგიზადაც და «თავი-
სუფალი ცხოვრების» – სექსის
პორნოგრაფიის, ჰომოსექსუალიზმის პროპ-
აგანდა; ტრადიციების, წეს-ჩვეულებების
ეროვნული სპეციფიკის უარყოფა; მართლ-
მადიდებლური ეკლესიისა და მართლმა-
დიდებლური სულიერი დირექტულებების
როგორც «არქაულის», «წამორჩენილის»
ყოველმხრივი დისკრედიტაცია; კევლა
უცხო კონფესიისა და ფსევდორელიგიური
სექტის მიმრო „დია კარის“ პოლიტიკა.
ყველა ეს პროცესი ჩვენ თვალწინ მიმდ-
ებული იყო.

დღება, სამუშაოროდ, რიგ სეგმენტებად
გაიხლინა და გააზრდეს უძლი, ერთსულოვანი
ეროვნული მოქმედების უნარი დაკარგა.
ადამიანების ცნობიერებით პტიური მა-
ნიპულირება დაიწყეს, თავს მოახვიეს
მთელი რიგი აბეურდული მითებისა, ხალხმა
ლოგიკურად აზროვნების, სიტუაციის
გაანალიზების, მოვლენათა სწორი შეფასე-
ბის უნარი დაკარგა.

- საბოლოო ჯამში, ჯერ ბრძად ენდო-
ბოლენებ შევარდნაძეს, შემდგე ასევე ბრძად
ენდონენ სააკაშვილის დაირებებს, რომ
ცოტა ხანში მიგვიღებენ ნატოში
ეპროგავშირში, რომ შევიცარია გავხდებ-
თ...

- დიახ, ეს ყველაფერი ცნობილების მანი ჰულიორგების, სიცრუისაგან დაუცველობის შედეგაა. ხომ არ შეიძლება იმის დავიწყობა, რომ საკუთარი ხალხის მოტაცებების მასშტაბურ კამანიაში აქტიურად მოისაზილეობდნენ ჩვენი ინტელიგენციის წარმომადგენლები, ჩვენი ხალხი კი ინტელიგენციისადმი ნდობას მიზარდა. თანამდებობა ასურდი ნორმად იქცა. მასსოვეს 1995 წლის საპრეზიდენტო არჩევნებზე აფხაზებიდან დაგნიდების ნაწილმა ხმა მისცა შევარდნაძეს. ასეთი საოცარი გადაწყვეტილების მიზეზით დავინტერესებდა. ასურება გამაოგნა: «აფხაზებთი ვინც დაბაკარგვინა, იმან დაგიბირუნოსთ». ეს ასურდული აზროვნების მაგალითია. ან საზოგადოებაში ინტელიგენციის მიერ შემოგდებული ასეთი პასაჟი გავიხსენოთ: „შევარდნაძე მხოვლიო ღონის პოლიტიკოსია, მას ისეთი რამ აქვს ხაფიქტებული რასაც ჩვენ ვერ ვხვდებით“. თანაც ამას აფხაზების დაბაკარგვის, ერის გაღატაკების შემდეგ უშუქო, გაყინულ ბინებში იმეორებდნენ. შევარდნაძე მასის გაბრიყების ამ ტექნილოგიას აქტიურად იყენებდა. როდესაც საქართველოში პუტინის შემდეგ ჩამოვიდა, რიხიანად განაცხადა: „ორ წელიწადში საქართველო შევიცარია გახდება“. რამდენიმე წელიწადი უკელა ტრასაზე ეკიდა პილტორდი: „2000 წელს საქართველო იქნება ერთიანი, კონსომიქურად ძლიერი, აყვავებული ქვეყანა. გლურდ შევარდნაძე“. დღემდე ზეპირად მასსოგვს. 2000 წელს ეს ბილბორდები ჩუმად ჩამოხსნეს, ხოლო მისი ფრაზა „ორ წელიწადში აფხაზეთს დავიბრუნებით“, რომელსაც იგი 10 წლის მანძილზე იმეორებდა, სისტემატიური ტეჭილის მაგალითად იქცა. ამ კველაფერს (აფხაზეთის დაბრუნების ორი წლის და შევიცარის შესახებ) შემდეგ საქაშვილი იმეორებდა და მასაც დაუჯერება!

ერთხელ, ტელევიზიონით გამოსვლისას, შე-
ვარდნაძისა და სააკაშვილის შეუცვლელმა
მრჩეველმა საგარეო პოლიტიკის დარგში
ამერიკის შეერთებულ შტატებს
„მსოფლიოში უძველესი დემოკრატია“ უწო-
და. ამ დროს იგი განათლებულ ადამიანად
ითვლება. ეს ითქვა იმ ქვეყანაზე, რომელშიც
სეგრეგაცია მხოლოდ XX საუკუნის 60-
იან წლებში გააუქმეს ოფიციალურად, მა-
გრამ ამის შემდგა ინდევ წლების მანძილზე
ზანგებისთვის ცალკე სკოლები, ავტო-
ბუსებში ცალკე ადგილები და პარკებში
ცალკე სამები იყო გამოყოფილი. პრეზი-
დენტ რბაძას მეუღლეს – ჯერ ინდევ ახ-
ალგაზრდა ქალს – ნეგროიდული წარმო-
მავლობის გამო არ შეეძლო ესწავლა იმ
სკოლასა და ინსტიტუტში, რომელშიც უნ-
დოდა. მეტიც, ამერიკაში ქალებმა პირველად
მხოლოდ 60-იან წლებში მიიღეს სხის
მიცემის უფლება, ანუ შემოღებული იქნა
ელექტრიზაციული დემოკრატიული ნორმა
რომელიც საქართველოში, სხვათა შორის 1918
წლიდან არსებობს. სწორედ აშშ-ში
მემარცხენების მიმართ უბრალო სიმ-
პათიის ეჭვის გამო ათავისუფლებდნენ სამსახურიდან, რიცხავდნენ უნივერსიტეტებ-

ბიძან, ასახლებდნენ ქვეყნიდან. ასე, თვით
დიდი ხარლი ხაპლინი იძულებული გახდა,
დაეტოვებინა აშშ. დღეს შეერთებულ
შეტატებში 27 სხვადასხვა სპეცსამსახურია
ასიათასობით თანამშრომლით, რომელთა
ამოცანაა საკუთარი მოქალაქეების ცე-
ოვრების ყველა სფეროზე ტობადური
კონტროლის დაწესება. უფრო მეტიც,
პრეზიდენტმა ობამამ სულ ახლახან თვით-
ციალურად აკრძალა პატიმრების წამება.
ეს გახდაგთ საპრეზიდენტო რესპუბლიკა,
სადაც არ არსებობს საყოველთაო პირ-
დაპირი საპრეზიდენტო არჩევნები, ხოლო
პრეზიდენტი შესაძლებელია გახდეს ადამი-
ანი, რომელმაც ამომრჩეველთა ნაკლები
სხა მიიღო, როგორც ბუშ-უმცროსის
შემთხვევაში იყო. ძალიან როიგინალური
გონება უნდა გქონდეს, რომ ასეთ ქვეყანას
„უძევებეს დემოკრატია“ უწოდო, თუმცა
ზუსტად ასე ახვევნებ თავს საზოგადოებას
აბსურდულ სტერეოტიპებს.

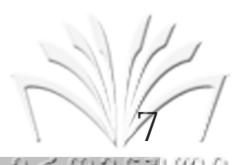
— ალბათ, ასეთივე აბსურდულ მტკიცებათა რიცხვს შეგვიძლია მივაკუთვნოთ სააკაშივლის განცხადება იმის თაობაზე,

— დღიას, მაგრამ აქ უფრო დრმა მიზეული იყო გაცვალების სისტემის მიზანის დროის დროში. რომ თურქეთი, რუსეთისგან განსხვავდით, საქართველოს ისტორიული მეგობარია...
— დღიას, მაგრამ აქ უფრო დრმა მიზეული იყო გაცვალების სისტემის მიზანის დროში. რომ თურქეთის ფინანსურული კონომიკურმა ექსპანსიამ ისეთ მასშტაბებს მიაღწია, რომ უკვე პოლიტიკაშიც თვისებრივად ახალ ძერებს მოითხოვს, ამისთვის კი ქართველი მოსახლეობის ფასილობის უზრუნველყოფის მიმზადებაა საჭირო. საიდუმლოებას არ წარმოადგენს ის, რომ აქარის ახალი ობიექტები, რომლითაც ასე ამაყობს ჩვენი ხელისუფლება, თურქების აშენებულია და მათ საკუთრებას წარმოადგენს. ფერენცებელური სასტუმროების და სხვა ტურისტული ინფრასტრუქტურის მშენებლობა შეუძლებელია აჭარაში რენტბადელური იქის: მისით სარგებლობისთვის ქართველებს ფული არ აქვთ, ხოლო სომხეური ტურისტული ნაკადი ასეთი სიმძლავრეების ასათვისებლად საკმარისი არაა, საკუთროტო სეზონიც აჭარაში ძალიან ხანმოკლეა. მიუხედავად ამისა, თურქები მაინც ყიდულობენ მიწას, აშენებენ თავიანთ ობიექტებს, შესაძლოა, იმის იმედად, რომ ცოტა ხანში შეძლებენ თანამებარეულებისთვის მათ საცხოვრებელ ბინებად რეალიზებას. მე მითხვეს, რომ დღეს ბათუმში 23 ათასი თურქია ჩაწერილი. თუ ეს სიმართლე, მაშინ ეს საკმაოდ სოლიდური რაოდგნობაა. მთელ აჭარაში არასოდეს უცხოვრა ამდენ თურქს, მაშინაც კი, როდესაც იგი ოსმალეთის იმპერიის შემადგენლობაში იყო. წლების წინ ვწერდი და ახლაც შემძლია გაცხოვორო, რომ

თურქეთთან ურთიერთობებში ჩვენ შემდგევი
გარემოებებით უნდა ვიხელდმდვანელოთ:
პირველი - თურქელი ეროვნული ელიტა
(პოლიტიკური, ინტელექტუალური, სამსახურო)
ყოველთვის მიზნებდა ჭარას თავის
ისტორიულ ტერიტორიად, ხოლო მთველ
დასავლეთ საქართველოს - საკუთარი

გავლენის ბუნებრივ ზონად; მეორე – თურქები თვლიან, რომ აჭარა მათ ძალით, ომის შედეგად წაართვა რუსეთმა და არა საქართველომ; მესამე – თურქეთი ისლამურ სამყაროში აშშის ერთადებული მსხვილი სამხედრო-პოლიტიკური მოქავშირეა და აშშ თურქთის რეგიონულ ზესახელმწიფოდ აღიარებს, რომელსაც აქვს უცლება, თავისი ზე-გავლენა კავკასიაზე გაავრცელოს; მეორე ერთის მხრივ, რუსულ-ქართულმა მტრულმა ურთიართობებმა და

თელია იტრულია ქორისებროვანია და
მეორე მხრივ, თურქეთსა და რუსეთს
შორის ძალიან აქტიურმა კონომიკურმა
თანამშრომლობა შეიძლება საქმე მიყ-
ვანოს რეგეფის მიერ აჭარის ავტონომიის
გარანტის როლზე უარის თქმამდე და
ყარსის ხელშეკრულებიდან გამოსვლამდე.

დიდი ბაპური ქართული ასომთავრული დამტკრინების ფეხმაღლები

დავათის ქვასვერზე დიდ ბაქუროან ერთად, როგორც ეს ჩვენ მიერ უწინ აღინიშნა (იხ. 102:31, 33, 125-126), გამოსახულია მისი ძებუსმტე, სეფერული გრი ორმიზდი. ბაქური, რომლის რელიეფური გამოსახულებაც წინა პლანზეა გამოსახული, მარჯვენა ხელის მტევნით უთითებს გვერდით მდგომ ვრი თრმიზდზე, რომელსაც მარცხენა ხელში უჭყრი დახვეული ეტრატის გრაგნილი, სამბოლო წიგნისა და საზოგადოდ მწიგნობრობისა, – «წერილი». დიდად არ შევცოლავთ, თუკი აღინიშნულ სცენაში გრი ორმიზდის მიერ «საღმრთო წერილის» ქართულ ენაზე გადმოდგინის ფაქტს ამოვიკითხავთ. გრი ორმიზდი, როგორც ითქვა, იგივე სომხური წყაროების «ჯალუ»-ია, რომელიც, მოვსეს სორქნაცის თხზულებაში დაცული ცნობით, ქართული ანბანის ერთ-ერთი შექმენები და უცხო ენგბიდან მთარგმნელი პირია, კორიუნის სიტყვებით კი, ის წიგნის მცოდნება (სომხ. «გრაგტი»), ანუ, როგორც ეს ჩვენ გვათხნა, - «[საღმრთო] წერილის მცოდნება, და «ქეშმარიტების მეტყველი» (სომხ. «ქეშმარტახოს»), კაცია. ქართლის სეფერულთა წრიდან გამოსხული გრი ორმიზდი, რომელიც კითარცა ძებუსმტე და სიყრმის მეგობარი, მეფისწულ ბაჟურს თავის დროზე თან უნდა გაჟყოლოდა ბიზანტიაში.

ბაკურის პალეხებინის საზღვრების სარდლად გამწერების შემდეგ გრი თორმიზი კვლავ მის გვერდით უნდა ვიგულოთ «წმინდა მიწაზე». ქალაქ ბეთლემის მახლობლად ქართული სამონასტრო აკრის (შემდგომში რომ დიდი ბაკურის სახელმძღვანი შეიძლება — პეტრე იბერმა და მისმა მასწავლებელმა — ითანა ლაზმა ერთობლივ განაახლებს) დაარსების სათავეებთან (დაახლ. IV ს-ის 80-იანი წლებში) დიდ ბაკურთან ერთად უეჭველიად გრი თორმიზიც იდგა და ადვილი შესაძლებელია, რომ შემდგომში ის იქვე მოდგაწეობდა კიდევ მანამდე სანამ ბაკურის სამშობლოში დაბრუნების ჟამში არ ჩამოჰკრა. ქართულ ასომთავრულ დაწმერლობასა და საექლესით წელთაღრიცხვასაც, ჩვენი აზრით, იერუსალიმთან ერთად სწორედ აქ ბეთლემის შემოგარენში არსებულ ქართულ სამონასტრო ქრისტი უნდა ჩაჲყროდა საფუძველი; აქვე უნდა შესრულებულიყო პირველად ახლადშექმნილი ანბანის მეოხებით «საღმრთო წერილის» პირველი ქართული თარგმანებიც. რომ ყოველივე აღნიშნულს აღგილი IV ს-ის 80-იან წლებში უნდა ჰქონდა, ეს ჩანს შემდეგი გარემოებიდანაც. 532-წლიან ასქალურ ციკლებზე დაფუძნებული ქრისტიანული ქრონოლოგიის ქართული სისტემა — «დასაბამითოგანი», როგორც ცხობილია, წარმოადგენს ისეთ კალენდარულ წელთაღრიცხვას, რომლის წლის დასაწყისად მოაზრებულია 25 მარტი. ქრისტიანულ სამყაროში ამ თარიღისადმი ძევლთაგანვე უდიდეს კურადღებას იჩნენ; დასავლეთის კალენდარულ წელთაღრიცხვას, რომლის შემთხვევაშიც არ მოაღწია მოაზრებულია 25 მარტი. კვირა დასაწყისად მოაზრებულია 25 მარტი. ქრისტიანულ სამყაროში ამ თარიღისადმი ძევლთაგანვე უდიდეს კურადღებას იჩნენ; დასავლეთის კალენდარულ წელთაღრიცხვას, რომლის შემთხვევაშიც არ მოაღწია მოაზრებულია 25 მარტი (კვირა დაც III ს-დან მოყოლებული იესუ ქრისტეს მკვდრეობით აღდგომის მისტიური მოვლენის თარიღიად ესახებოდათ; იმავდროულად დროთის მეტყველებული შორის ჩამოყალიბდა შეხეგულება იმის შესახებაც, რომ დმეტეთმა სწორედ 25 მარტს შექმნა სამყარო, რომ ამავე დღეს ასარა გაბრიელ მთავარანგელოზმა ქალწულ მარტის დღეს სიტყვისა მომავალი სორცშესხის (განკაცების) ამბავი და რომ უშავალოდ «მეორედ მოსვლის» ფამის დადგომის წინ უკანასკნელად სწორედ 25 მარტის კვირადღეს ექნებოდა აღგილი ქრისტეს ბრწყინვალო პოვაომის თვისტაროვანობა.

Վյութեալց աճացնամուս ջղյասանցալը.
Սասինցը ըստա, ռորդ III-IV և ս.-օւ յըրտ-
յըրտու կըմբա («մյատուռեմիցիաննու») մայժմագագ
աճնաշնացած շովզուս ծրվյօնցալց աճացնամուս
ջղյասանցալը պահպանու վլուս 25 մարտէ,
օմինածմունքացագագ, ուղ կարուս րորդյա
դայեցի մուսուուց յը տարուց ամա ուղ օդ
վլուս Յարցացածին. օգուց 25 մարտօւս
տարուց յիւսիցի աճացնամուս
ջղյասանցալուտան ջագաց մնուրեցօտ ցոց-
յըրուրեծ «յոնենցինցինցը Յուլուս 395 վլուս
յոնենցուտա Տօսանց» (օւ. 54:242). Սամյարուս
ջասաձնամուճան 5.539 վլուս, անց ից. թ. վ. օդ-օւս
31 վլուս 25 մարտօւս կյուրա-դայեց յիւսիցի յը¹
մայժմագագ աճացնամուճանց շուտուցած մուս
մույց մըմինուլ Նշլուալրուցեցանու ծերո
ջուռնուց մըուրց (VI և); Սամյարուս ջասաձնամո-
ւճան 5.550 վլուս, անց ից. թ. վ. օդ-օւս 42 վլուս
25 մարտօւս կյուրա-դայեց յանուս աճացնամուս

თარიღდა აცხადებდა თავის დროზე ანი-ანოს ალექსანდრიელიც (დაახლ. ჩვ.წ. აღ-ის 400 წ.) და ა.შ. (იხ. 79:69). ერთი სიტყვით, ქართული ასომთავრული ანბანის შექმნისას, რა დროსაც მისი აგზორები წერითან ერთად მას კალენდარულ ფუნ-ქციასაც ანიჭებდნენ, თარიღი: «25 მარტი, კვირა-დღე», — დაკავშირებული ხარებისა და ადგგომის საუფლო დღესასწაულებოთან, — საქრისტიანო სამყაროში საზოგადოდ კარგად ცნობილი და პოპულარული გახლ-დათ და ამდენად, შემთხვევითობასთან დაკავშირებული ნამდვილად არ ჩანს ის გარემოება, რომ ზემოდასახელებულმა პირებმა მათ მიერ შემუშავებული კალენ-დარული წელთაღრიცხვის ამოსაგად თარი-ღდად სწორებდ «25 მარტი, კვირა-დღე» შეირჩის.

ღვთისბმბლის ხარების დღესასწაული საეკლესიო კალენდარში ოფიციალურად შეტანილი იქნა მას შემდეგ, რაც 354 წელს ქრისტიანულმა ეკლესიამ საბოლოოდ მო-ილო გადაწყვეტილება (კალენ-ცალკე აღენიშნა ქრისტეს შობისა (25 დეკემბერი) და ნათლისღების (6 იანვარი) უძრავი დღესასწაულები, რომლებსაც ის ადრე ერთდროულად აღნიშნავდა. კერძოდ, საბერძნეთსა და აღმოსავლეთის საქრისტიანო ქვეყნებში ქრისტეს შობის ნათლისღებასთან ერთად დღესასწაულობდნენ 6 იანვარს და მას «განცხადება» (ბერძნ. «ეპიფანია») ეწოდებოდა, რაც თავის მხრივ გალისხმობდა ქრისტეს გამოჩენის, როგორც შობის, ისე ნათლისღების ფაქტით. შობისა და ნათლისღების დღესასწაულების ერთად აღნიშნის ძევლი პრაქტიკა ბოლომდე იქნა შენარჩუნებული მხრილო სომხეთში, ხოლო იერუსალიმში ის ოფიციალურად, როგორც ფიქრობენ, V საუკუნის გასულს გაუქმდა. ქრისტეს შობის დღესასწაულის 25 დეკემბერს აღნიშნის პრაქტიკა აღ-მოსავლეთის საქრისტიანო სამყაროში ოფიციალურად პირველად წნდება კონ-სტანტინეპოლიში 376 წელს და შემდეგ ან-ტიოქეაში 386 წელს (იხ. 48:64-65). ჩვენთვის უფრო საყურადღებო შეიძლება იყოს უკანასკნელი თარიღი, რადგან, როგორც ფიქრობენ, განსახილველ პერიოდში ქართლის ეკლესია სწორებ ანტიოქიის ეკლესიის ოურისდიქტის იურისდიქტიაში შედიოდა (იხ. 61:15; 22:91-94 და სხვ.). გარდა ამისა, იმავე პერიოდში ქართული ანბანისა და საეკლესიო წელთაღრიცხვის მესამირკვლები — დიდი ბაკური და გრი-ორმიზდიც ხომ ანტიოქიიდან არც ისე შორს, მეზობელ პალესტინაში იმყოფებოდნენ, ხოლო პირველი, როგორც უკვე დაკრიტუნდით, ან-ტიოქეასაც სტუმრობდა ხოლმე. აღარაფერს ვამბობთ იმაზე, რომ დიდი ბაკური, როგორც კეთილმსახური იმპერატორის — თეოდოსი I დიდის (379-395 წწ.) ერთგული სარდალი და თანამოაზრე, მთლიანად იზიარებდა «დგთაგბრივი ავგუსტოსის» რელიგიურ შეხედულებებს, რომელებიც თავის მხრივ თანხვედრაში იყვნენ იმპერიის ოფიციალური, ანუ ორთოდოქსული ეკლესიის მოთხოვნებით. გარდა აღნიშნულისა, უთურდ ხაზგასახმელია ის გარემოებაც, რომ 386 წელს იქვე ბეთლემში დამკვიდრდა დასავლეთის ცნობილი საეკლესიო მონ-ვაწე — ნეტარი იერონიმე (340/42-419/20 წწ.), რომელმაც «საღმრთო წერილის» დათონიურ თარგმანზე («ვულგატა») 382 წელს დაწყებული მუშაობა ფაქტურად დახასრულდა 2009 წლისათვის სწორებ დეთლებში, რომლის შემოგარენში ბაკურმა და გრი იორმიზდა იმავე პერიოდში საუგველი ჩაუკარებს ქართველთა ჩვენთვის ცნობილ მონასტერს, რომელიც თავის მხრივ ნახევარი საუკუნის შემდეგ პეტრე იძერმა და იოანე დაზმა განაახლებს. ნე-ტარი იერონიმეს საქართველოს გავლენის მოხდენა დიდი ბაკურისა და გრი იორმიზდის სერგიოსად დამატებულ დმრთივებათხო საქმიანობას, ჩვენი აზრით, შეეძლო არამხოლოდ საგრძნობი გავლენის მოხდენა დიდი ბაკურისა და გრი იორმიზდის სერგიოსად და ინიციატივაზე, არამედ გადამზევეტი ბიძგიც კი მიეცა მათ მიერ «საღმრთო წერილის» ქართული რედაქციის შექმნისაგენ გადადგმული პირველი ნაბიჯებისათვის. მოკლედ, ჩენ ამით იმის თქმა გასურს, რომ ქართული ქრისტიანული დამწერლობის შექმნასა და მისი მეორებით «საღმრთო წერილის» მშობლიურ ენაზე პირველად თარგმნის ფაქტს აღვიდი საქართველოს ფარგლებს გარეთ, აწმინდა მიწაზე პეტრნდა. ვფიქრობთ, დიდად არ შევცდებით, თუ ქართული ასომ-თავრულის შექმნის ქვედა ქრონილოგიურ ზღვარს 386 წელთან გავავლებთ და აღ-ნიშნულის საფუძველზე ქართული ქრისტიანული დამწერლობისა და წელთაღ-რიცხვის შექმნის მოგლენას ადგილს 386-

390 წლებს შორის მივუჩნო; საკითხის აკლევის ამ ტაქტების დასახელებული მოვლა-ზის ოპტიმალურ თარიღად შეგვიძლია 387 წელი გამოვაცხადოთ (ამასთანავე, აღნიშვნული დასკვნა არ გამორიცხავს იმგვარ შესაძლებლობასაც, რომ ქართული ეროვნული დამწერლობისა და წელთაღრიცხვის შემუშავების პროცესს უკვე 381-383 წლებში კონსტანტინებილში გამართული II მსოფლიო საეკლესიო კრიზის დამთავრებისთანავე მისცემიდა ბიძი და შესაბამისად, ქართული ასომთავრულიც ზემოდასახელებულ თარიღზე ერთო-ორი წლით ადრე იყოს შექმნილი – ბ.ც.). გაგ-ვნენია დამატებით სხვა აღუმენტებიც, რომლებიც აღნიშვნული თვალსაზრისის მართებულობას დადასტურებენ.

ზემოთ ჩვენ «კირიოპასხა» შემთხვევით არ გვიხსენებით. მართალია, ხარება ყოვლადწმინდა დეთისმშობელისა და მარ-ადის ქადწულისა მარამისა უძრავი ქის-ტიანული დღესასწაული, საუფლო პასექი (აღდგომა) კი მოძრავი, მაგრამ იშვიათ შემთხვევაში ეს ორი უდიდესი საეკლესიო დღესასწაული ერთმანეთს ემთხვევა ხოლო, რასაც ბერძნულად «კირიოპასხა», ანუ საუფლო პასექი ეწოდება და რაც, თავის მხრივ, იმის აშკარა მინიშვნების წარმოადგნს, რომ აღდგომის მისტიურ მოვლენას ადგილი ჰქონდა 25 მარტს, კვირა-დღეს. ქართულ საეკლესიო წელთაღრიცხვაში ქრისტეს აღდგომის სიმბოლურ დროდ მონიშვნული იყო დასაბამიდინა 5.635-ე წელი, ანუ ქორონიკონით XI მოქცევის 315-ე წელი, რაც ჩ.წ. წ. აღ-ის 31 წლის 25 მარტის (კვირა-დღე) თარიღს ეთანადება (იხ. 44:162). ხაზეასასმელია ის გარემოება, რომ ამ დროს ხარებისა და აღდგომის დღესასწაულთა ბეჭინერ დამთხვევასთან, ანუ «კირიოპასხა-სთან გვაქვს საქმე. მს-გავსი თანხვდენაა ანიანოს აღექსან-დრიელის მიერ ქრისტეს მკვდრეოთ აღდ-გომისათვის შერჩეული თარიღის – ჩ.წ. წ. აღ-ის 42 წლის 25 მარტის – შემთხვევაშიც და ჩ.წ. წ. აღ-ის 1 ს-ის ფარგლებში კიდევ ერთხელ – 53 წლის 25 მარტს. ქორონიკონულ პასექაურ ციკლებზე და-ფუმნებული ქართული «დასაბამითგანი» წელთაღრიცხვის შემთხვევაში აღნიშვნული სამიდან ერთადერთი მისადები თარიღი მხოლოდ ჩ.წ. წ. აღ-ის 31 წლის 25 მარტის კვირა-დღე იყო. ამასთანავე, სამყაროს არ-სებობის ხანგრძლივობა ქრისტიანთა შორის იმ დროს (III-IV სს.) გარცელებული წარმოდგენის შესაბამისად ქართული ან-ბანისა და წელთაღრიცხვის შემქმნელებს, როგორც ითქვა, განსაზღვრული ჰქონდათ 6.000 წლით. მაშასადამა, ისინი ქრისტეს ბრწყინვალე აღდგომის დღესასწაულის უკანასკნელად აღნიშვნას წინასწარმე-ტყველებდნენ სამყაროს არსებობის «უკანასკნელი», 5.999 წლის 25 მარტის კვი-რა-დღეს, ანუ მათ მიერვე შემუშავებული 5.600 და 5.604-წლიანი წელთაღრიცხვის სისტემებით რომ ვინედმდგანელო, ჩ.წ. წ. აღ-ის 399 და ჩ.წ. წ. აღ-ის 395 წელს. ფალრესად საინტერესოა ის ფაქტი, რომ ჩ.წ. წ. აღ-ის 395 წლის 25 მარტი არის კვი-რა-დღე და რაც უფრო საგადოების მიგვანისა, ამ დროს ადგილი აქვს სწორედ «კირიოპასხა» საუფლო პასექები!!! ჩ.წ. წ. აღ-ის IV ასწლეულში ნიკეას საეკლესიო კრების (325 წ.) შემდგომ აერთოდში ეს გახსავათ ერთადერთი შემთხვევა, როდესაც ხარებისა და აღდგომის დღესასწაულების ერთმანეთთან დამთხვევას აქვს ადგილი; მომდევნო «კირიოპასხა» 479 წლის 25 მარტის (კვირა) თარიღს თანხვდება. აღ-ნიშვნული ფაქტის უბრალო შემთხვევითობად მიჩნევის შესახებ აზრის დაშვება, ჩვენი აზრით, დიდი უსამართლობა იქნებოდა. გარდა ამისა, ინტერესმოკლებული არ უნდა იყოს ის გარემოებაც, რომ ქარ-თული საეკლესიო წელთაღრიცხვის შემქ-ნელებმა «მეორედ მოსკლის» საათის დაწყება ქრისტეს შემთხვევაზე IV ასწლეულის ბოლო წლებით განსაზღვრებს. მართალია, ქრისტიანთა მოძულე იმპერატორ იულიანე «განდგომილის» (361-363 წ.) უდროო, ტრაგიკულმა სიკვდილმა წარმართობა ერთგარად წელში გატეხა, მაგრამ მისი მიმდევრები და ლიბანიოსის მსგავსი წარ-მართი სოფისტების მოწაფეები იულიანეს შემდგომაც არ თომძღვრენ წარმართობის აღდგენის სანუკვარ თცნებას. კერძოდ, რო-გორც ირკვევა, მათ შორის იმ დროს ფარ-თულ ყოფილა გავრცელებული რწმენა იმის შესახებ, რომ მათი ძველი დამერთები მაღალ უნდა გაცოცხლებულიყვნებ და ქრის-ტებზე გაემარჯვათ. წარმართი მისნები ხალებში ავრცელებდნენ კითომცდა ძველ წინასწარმეტყველებას, რომლის თანახმად,

— მათი აზრით, პეტრე მოციქულის ჯადო-
ქრობათა შედეგად, — ქრისტიანთაგან
მოპოვებული ყველა წარმატება, IV
ასწლეულით უნდა დასრულებულიყო და
ჩვ. V. აღ-ის მე-400 წელი უნდა აღ-
ნიშნულიყო ქრისტიანობის სამარცხევინო
დაცემითა და წარმართობის სრული ზემო-
თ. ხალხის ძნელი მასები, მიღრეკილნი
ყოველიგე გასაიდუმლოებულისაკენ, არცოუ-
ავდელვებლად ელოდნენ ხევნებული
საუკუნის დასასრულობს. იმპერატორები —
არკადიუსი და განსაკუთრებით კი, პონთ-
რიუსი — ენერგიული ზომებით აქარ-
წყლებდნენ წარმართოა აღნიშნულ ბრძა-
ოცნებებს (იხ. 36:62). ნაკლებად საჭკოა
ის, რომ ქართული საეკლესიო წელთაღ-
რიცხვის IV ს-ის 80-იანი წლების შუას-
ანებში შემუშავების ფაქტი პირდაპირ
კაგშირშია აღნიშნულთან. დიდმა ბაკურმა
და გრი იორმიზნება წარმართული საზოგა-
დოების ზემოხსნებული «წინასწარმე-
ტევლების» საპირისპირო IV ასწლეულის
გასულს ქრისტეს «მეორედ მოსვლის»
მისხიური მოვლენის საათის დაწყებაზე
მიუთითეს, საიდანაც, სხვათა შორის, თვალ-
ნათლივი ჩანს ისიც, თუ რა დროის მოვლე-
ნაა ქართული დამწერლობის შემოღება
და როგორი მსოფლმხედველობისანი იყვნენ
მისი შემქმნელები.

საციიალურ ღიტერატურაში ერთხანს
გაბატონებული იყო აზრი მის შესახებ,
რომ 532-წლიანმა პასქალურმა ციკლმა,
რომელიც საფუძვლად უდევს ქართულ
საეძლებო წელთაღრიცხვებს, ჩვენში მხ-
ოლოდ VIII ს-ის II ნაცეკვარში მოიკიდა
ფეხი. დავთის ქაცვეტზე (VI ს.) რიცხვის
«5.320» დამოწმების ფაქტმა, გვორჩოთ, ცხ-
ადყო ის გარემოება, რომ ქორონიკონული
წელთაღრიცხვა ქართული ეკლესიის მიერ
გაცილებით ადრე იქნა შემოდებული (იხ.
3; 76:134, 141-142; 39:53). ამჟამად უკვე
გამორცველია ის, რომ აღნიშნული ციკლის
დაფუძნება III ს-ის ცნობილი ქრისტიანი
პასქალისტის – ანატოლი დაოღიერელის
დამსახურებაა, მაგრამ V ს-მდე ის ფართოდ
არ ყოფილა ცნობილი; მასზე ყველაზე
აღრინდებოდი მინიშნებები დაგაშირებულია
V ს-ის საეძლებო მოღვაწეების – ანიანოს
ალექსანდრიელისა და ვაქტორიუს აქტ-
ანელის სახელებთან (26:108). «დიდი ინ-
დიქტიონის» სახელით ცნობილი 532-
წლიანი ციკლი პასქალურ გამოთვლებში
რომ მანამდევ გამოიყენებოდა, ამას ნიკას
325 წლის მსოფლიო საეძლებო კრების
მასალებიც ცხადყოფენ. სხვათა შორის,
იგივე ციკლი გამოიყენებია VI ს-ში
ეროვნული წელთაღრიცხვის რეგორმინგ-
ბის პროცესში (რომელიც ადგილობრივი
ეკლესიის პასქალის მოწესრიგების
მიზნით ჩატარდა) სომხეთის ქრისტიანულ
ეკლესიას (53:42-44).

მათემატიკოსებმა ნ.ქანდელაგმა და
გცერცვაძემ არგუმენტირებულად ცხადყვეს
ის გარემოება, რომ ქართული დასაბამიდან
«მეორედ მოსკვლამდღე განვლილი დროის
ხანგრძლივობის ძირითადი საზომი ერ-
თული – 532 წელი არის მეგობრული
რიცხვების პითაგორას წყვილისა («220»
და «284») და სრულყოფილი რიცხვის
«28» არითმეტიკული ჯამი, რაც წარმოად-
გენს ცნობილი ბიბლიური იდეის უშეალო
განვითარებას, რომლის მიხედვით სამყაროს
ექვს დღეში შექმნა რიცხვის «6» სრულფ-
ოფილობითაა განპირობებული (42:145).
მათემატიკოსთა ხექვებულმა დუეტმა ერთი
მეტად საჭურადოებო დასკვნაც გააკეთა,
რომლის თანახმად დიონისე მცირები თავისი
წელთაღრიცხვის კონკის დადგენისას ის-
არგებდა «ქართველი ანონიმი კომპიუტის-
ტის» მიერ ჩატარებული გამოთვლებით
და ქრისტეს ცხოვრების ხანგრძლივობის
მოკლე ვადიანი კონცეციით (42:146).
მაშასადამე, VI ს-ის I ნახევარში ქართული
ქრონიკონული წელთაღრიცხვა არათუ
არსებობდა, არამედ იგი ცნობილი ყოფილა
გარე სამყაროშიც. ამდენად, შემთხვევითი
არ არის ის ფაქტიც, რომ შემდგომში, VIII
ს-ის გასულს ქართულ წერილობით ძე-
გლებში უკვე კედავთ წელთაღრიცხვის
აღნიშნულ სისტემას, თუმცა მისი სხვა მს-
გავსი სისტემებისაგან (მაგ. ბიზანტიური,
იერუსალიმური, ალექსანდრიული და ა.შ.)
განსხვავდებულობის მიხევი X ს-ობის ჩვენ-
ში უკვე აღიარ სცოდნიათ.

ბესიპ ხურცილავა

ნინო დობორეა მართვისა და

გამოთქმა „მისამართი შეგუძლა“ ქართული ენის მყარი ფრაზეოლოგიზმია, რომელიც სალიტერატურო ენასა თუ ეარგონში, ოფიციალურ და არაოფიციალურ მეტყველებაში არცოუ იშვიათად შეგხედვათ. იგი საქმაოდ მოხერხებული ენობრივი მეტაფორაა, რომელიც იმპლიციტურ დონეზე ზუსტად აღწერს ობიექტის გაუმართლებელ გადახვევას, გადახრას მისთვის ბუნებრივი გზიდან ან დაწესებული საზღვრებიდან.

ამ ფრაზეოლოგიზმის პროცესში ულობა, ენაში მისი გამოყენების სიხშირე, შემთხვევათი როდია: ფუნქციონირების, გაგრცელებისა თუ გავლენის სფეროებში „მისამართის შემდა“ ჩენი სახლში იფოგ-ბრივი, კულტურული და რელიგიური ცხოვრების ერთ-ერთი ყველაზე ნაცნობი და „უწყინარი“ მოვლენაა, ცხადია, უამრავ ბევრად უფრო „საწყინარ“ მოვლენასთან შედარებით. ალბათ, გაგიკვირდებათ, ასეთი ჩვეულებრივი რამ რა გამოსარჩევი იყო. შეიძლება ასეცა, მაგრამ მე მაინც გეტჟვოთ ჩემს საოქმედს.

* * *

„ვიცი, ბოლოო არ დაშიგმობ აბა ჩემსა
გაზრაპულსა,
პაცი ბრძენი ვერ გასწირავს მოყვარესა
მოყვარულსა“
ოშეიგელი

გასული საუკუნის ბოლოს საქართველოს ერთიანობის გაფრთხილების მოტივით ორმა ქართველმა ენათმეცნიერმა სცადა გამოყენებინა ყოფილ საბჭოთა სივრცეში ქარგად აპრობირებული მეთოდი, საენათმეცნიერო საქითხებით მანი ჰულიორება. აფხაზური ენის მკლევარმა, ყოფილი „მთავრის“ თანამშრომელმა, ახლა იგნე ჯავახიშვილის უნივერსიტეტის პროფესორმა, თეიმურაზ განცელებელმ და ბათუმის ყოფილმა პრეცეპტმა, ამჟამად ქუთაისის აკაკი წერეთლის უნივერსიტეტის პროფესორმა, ტარიელ ვუბარაძემ [1] განსაკუთრებული აგრესიულობით დაიწყეს მეცნიერთა მიერ აღიარებული და მეთოდოლოგიურად დადასტურებული ქართველურ ენათა თეორიის უარყოფა. როგორც ქართველ, ისე უცხოურ სამეცნიერო წრეებში საყოველთაოდ გაზიარებული ეს თეორია ამტკიცებს, რომ არსებობდა წინარეკასთველური ფუქცინა, რომლის დაშლის შედეგად მივიღეთ სამი ქართველური მონათესავე ენა: ქართველი, მეგრულ-ჭანური და სვანური. სამივე ენა საუკუნეების განმავლობაში ერთმანეთის გვერდიგვერდ შევიდობინად თანაარსებობდა – ისტორიაშ არ იცის ქართველურ ენებს შორის ფუნქციური სფეროების გადასანაზილებლად თუ გასაყიფად გაჩენილი შედლი. სალიტერატურო ქართველი ენა და კელტურა საერთო ეროვნული დირექტულებაა, მასში ქართველთა ერთიანი ეროვნულ-კულტურული და სახელმწიფო ბრივი ცნობიერებაა ინსტრუმენტალიზებული; ჩვენი ისტორიის არცერთ ეტაპზე – ქართველურ ენათა საერთო ისტორიული წარსული კი მართლაც ძალიან ხეხგძლვია – ამ ერთიანობას საფრთხე არ დამუქრება.

წარმოიდგინეთ, ასეთი ხნებდლივი ისტორიით და საცრთო ეროვნული ცნობიერებით შექრეულ ერთობას, სამეცნიერო მეთოდოლოგიით მკაფიოდ დადასტურებულ მონათვესავე ენებისა და ამ ენების მატარებელ ქართველობას საჭირო იდეოლოგიზმებული ორი თუ სამი ენათმეცნიერი[2] სრულიად თვითმნებურად უცვდის ენობრივ რეკტს და სთავაზობს უსაფერდოებლო, მეცნიერულ მტკიცებულებებს მოკლებებულ თეორიას, რომ მათი ენები, მეგრულდანური და სვანური, ენები კი არაა, დიალექტებია.

**ՀԱՅԵՆԻՎ – ԾՐՈՂԸ ՏՈՒՄՑԱ ԹԱԴԵՈՎԹՅԱՆ
ՔԱՆՔԱԼՑՑՈՒ ՏԱՎՐՈՒԹՅԱ ԴՈՒԱՏԺՈՎԱՍԱՑՈՒ**

დლის განსაკუთრებით მგრძნობიარე დამოკიდებულებას და ისტორიულად კარგად დოკუმენტირებულ კონცეპტუალიზაციებს, თოლი მისახვედრია, რა საფრთხე იმაღლება ამგვარ მანიპულაციაში. ალბათ ამ საფრთხეს მოერიდნენ ქართველი ლინგვისტები, როცა „წაყურუებს“ ორი ქნათ-მეცნიერის ახირებას და საჭიროდ არ ჩათვალეს იმ აქსიომის მტკიცება, რასაც დაგეს ენათმეცნიერებაში საერთო ქართველური ფუქციენისა და ქართველურ ენათ თეორია ჰქვია. მაგრამ აბსურდულ თეორიას წაყრუებამ ვერაფერი დააკლო პირიქით, ეს ფსევდომეცნიერები ქართველურ ენათ მოქმედი კლასიფიკაციის რევიზიისა არ დასჯერდნენ და პატრიოტული ან მოდალიტეობრივი ნიშნით ქართველ და უცხოელ ენათმეცნიერთა (მირითადად ქართველობობების) კლასიფიკაციასაც შეუდგნენ. ტ. ფუტბარაძემ ორ ჯდუფად დაყო ენათმეცნიერები: პატრიოტებად და „საქართველოს დაშლა-დაქცემაცების მომხრე პრორესულ ძალად“^[4]

ქართველურ ქნათა მიმართ ამგვარმა დამოკიდებულებამ დიდი თაგსატეხი გაუზინა ახალ კლასიფიკატორებს; მათაც კი ეხ-ამუშაოთ, რომ „საქართველოს დამლა-დაჭუც-მაცების მომხრე პროექტული იმპერიული ძალების“ თანამოაზრებად გამოიცხადებინათ აღვესანდრე ცაგარელი, იოსებ ყიფ-შიძე, თემო სახორცია, აკაკი შანიძე, ივანე ჯავახიშვილი, ვარლამ თოფურია, გიორგი ახვლევიანი, არნოლდ ჩიქობავა, გივი მაჭავარიანი, თამაზ გამყრელიძე და სხვა ცნობილი ენათმეცნიერები, რომელთა სახ-ელსაც უშეაღლოდ უკავშირდება ამ თეორიის შექმნა და განვითარება. ამიტომაც ტაბუ დაადგეს ცნობილ მეცნიერთა სახ-ელებს, თითქოს ქართველურ ქნათა თეორია მათი შექმნილი არ იყოს, თითქოს სამარცხვინოთა ჯგუფში შევყანილი უცხოელი ქართველობრგები ამ თეორიის მხოლოდ ცალკეულ საკითხებს არ ამჟავებდნენ. მოკლედ, ტ. ფუტკარაძემ და თ. განგცელაძემ „სამარცხვინოთა“ სიის პირველი, მთავარი და განსაკუთრებით საჩიონირო ათეული „გადამადექს“ და ასე შეადგინეს „საქართველოს დამლა-დაჭუცმაცების მოსურნე ენათმეცნიერთა“ შავი სია.

ანთა, მათ შორის საზოგადო მოღვაწეების ემოციური შეფერილობის გამონათქვამებს რომ ეყრდნობათ.

ენათმეცნიერთა დაყოფამ პატრიოტებად და საქართველოს ერთიანობის მტრებად როგორც იქნა, გამოიაფხობდა ლინგვისტები. პოლიტიკურ ენათმეცნიერთა ბრალდებას სკარმა ქართველმა და უცხოელმა მეცნიერმა გასცა პასუხის პატრიოტობა.

ლაპის აგრძესიულობა ცნობილი ვეროპედი ქართველობოგების მიმართ. ტ. ფუტბარაძემ ქართველობოგებს შორის გამორჩეულად მაღალი სამეცნიერო რეიტინგის მქონე ენათმეცნიერს, პროფესორ ვინფრიდ ბოედერს, ვის სახელსაც ასე მჭიდროდ „უკავშირდება ქართველური ქნების შესახებ კვლევის ჩართვა საერთაშორისო სამეცნიერო დისკუსიის შიგ შემთხვევაში, სამეცნიერო მეთოდოლოგია დაუწენა და „საბჭოთა სტერეოტიპებით აზროვნება“ უსაყვადურა.[10]

უკეთესი დღე არც სხვებს დასტომიათ. ზოგიერთ უცხოელ ქართველოლოგს ბრალდება „დაუმბიძეს“, საგანგბო მამხილებელი საბუთი შეუთიხებელ და მარჭისისტ ულ-ლენინურ ენათმეცნიერებასთან პირდაპირი კავშირი „დაუდინებეს“. მაგალითად, თ. განაცვლაძემ მაინის ფრანკურტის უნივერსიტეტის პროფესორს, იოსტ გიპერტს უცხოურ, განსაკუთრებით რუსულ სკეცსამსახურებითან თანამშრომლობა დაუმტკიცა იმით, რომ პროფესიით ირანისტი იოსტ გიპერტი სლავისტად და ამდენად, რუსეთის იმპერიალისტური ინტერესების გამტარებლად გამოაცხადა.[11] პროფესორმა იოსტ გიპერტმა აღშვროება ვერ დამალა - ის ხომ სამართლებრივ ქვეყანაში ცხოვრობს და ვერც კი წარმოუდგენია, როგორ შეიძლება, საუნივერსიტეტო ეთიკაშ ასეთი ცილისტმაშვილური ქმედება დაუშვას - და მკაცრი წერილით მიმართა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორს, პროფესიორ გიორგი სუბზას; წერილის ასლი მან გადაუგზავნა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტს, გელათის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტს, საქართველოს მეცნიერებისა და განათლების მინისტრს საქართველოს პატრიარქს.

အရှင်ဘဂ္ဂိုလ်မြတ်စွာ ပေါ်လျက်ရှိခဲ့သူများ
အောင် အနေဖြင့် အမြတ်ဆင့် အောင် အနေဖြင့် အမြတ်ဆင့်

„ଦ୍ୱାର୍ବନୋ ରୁକ୍ଷଭିତ୍ତର, ତକ୍ଷଣବ୍ୟୋସ ଗାସାଘବ୍ୟୋ
ଜ୍ଞବ୍ଦା ଯୁବୀ, ରୁମ ଉପଲେଖା ଆରା ମାଜ୍ବୀ, ଓଧ-
ବେରିରେଖା ବାହୁମାନ ନେଇ ମିଥାରତ ଗାମତିଜ୍-
ମ୍ୟାଲ ଶ୍ରେଷ୍ଠାବ୍ୟୋଗକୁ ଦା ଓଇଲିନ୍ଫିନ୍ଡିଙ୍କାର୍ସ
ରୁଗ୍ବରିର୍ ଅବଧିମ୍ୟାର ସାଥୀଗାନ୍ଧାରି କ୍ଷେତ୍ରକୁ
ଶ୍ରେଷ୍ଠାବ୍ୟୋଗକୁ ଦା ଏବଲାଦ ଗାନ୍ଧାରି କ୍ଷେତ୍ର-
କାର୍ସ ମେରାର୍ ଦାଶ୍ଵରିଙ୍କିରିତ ଗତିବ୍ୟୋମ, ରୁଗ୍ବରିର୍
ସାବ୍ଦୀମ୍ଭିତ୍ତିର୍ ଉନ୍ନିବ୍ୟୋଗରୀତିର୍ ରୁକ୍ଷଭିତ୍ତର୍
ଶ୍ରେଷ୍ଠାବ୍ୟୋଗକୁ ଦା ରୁଗ୍ବରିର୍ ମାନ୍ଦିନିରିତ ଅବଧିମ୍ୟା-
ର୍ ଏବିଗ୍ରୀର ତବ୍ରାନ୍ତାବ୍ୟୋଗକୁ ଦା ଶ୍ରେଷ୍ଠାବ୍ୟୋଗକୁ
ସାନ୍ତିବ୍ୟୋଗରୀତିର୍ ରୁକ୍ଷଭିତ୍ତର୍ ସାଥୀଗାନ୍ଧାରି କ୍ଷେତ୍ରକୁ
ଏବଲାଦ ଶ୍ରେଷ୍ଠାବ୍ୟୋଗକୁ ଦା ଓଇଲିନ୍ଫିନ୍ଡିଙ୍କାର୍ସ
ଗାମତିଜ୍ଞବ୍ଦା ତକ୍ଷଣ ତାନାମ୍ଭିଶ୍ରମମଳୀର୍ ମେରି-
ଦାନ. ମାନାମ୍ଭିଦା କୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠାବ୍ୟୋଗକୁ ଦା ମିଥାରିନିର୍
ବ୍ୟୋଗକୁ ଉନ୍ନିବ୍ୟୋଗରୀତିର୍ ରୁକ୍ଷଭିତ୍ତର୍ ତାନାମ୍ଭିଶ୍ରମମଳୀର୍
ଶ୍ରେଷ୍ଠାବ୍ୟୋଗକୁ ଦା ରୁକ୍ଷଭିତ୍ତର୍ ମାନାମ୍ଭିଦା
ଗାନ୍ଧିତାରୀଜିନ୍ଦାବ୍ୟୋଗକୁ ଦା ଶ୍ରେଷ୍ଠାବ୍ୟୋଗକୁ
ଗୋଟିଏବେଳେ ତକ୍ଷଣ ବାହୁମାନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଦା
ମିଥାରି ସାମର୍ଜନାଲାଭ ସାମାରିତାର୍ ଶ୍ରେଷ୍ଠାବ୍ୟୋଗକୁ
ମିଥାରିଙ୍କାନ୍ଦାବ୍ୟୋଗକୁ“[12]

ივანე ჯავახიშვილის სახელმძღვანელოს თბილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორს ივანე ჯავახიშვილიც დაავიწყვდა სამეცნიერო ეთიკაც და საკუთარი პროფესიაც – ის იურისტია – და უპრეცედენტო რამ ჩაიდინა: არათუ დაინტერესდა იოსტ გიპერტის წერილში მონათხოვდით, არათუ გაარკვია საქმის რეალური ვითარება პირიქით, უკიდურესად გაამატვავა საქმე უსამართლო ქმედებით: პროფესიით იურისტმა რექტორმა პირადი საუბრების

ମହାଦେବରାଜପାତ୍ର

სამიშროება. იგი აძერად გადაისარა ჟეც-ნიკერულად დაუსხაბუთებელი და იღვეოლოგიურად საშიში თამაშისკენ. ამაში მას ის ისვ საპატიოარქოს აგზორიტები წამიგმევდა, თორებ, ზემოთაც ვთქვი, რომ ადამიანის ახირება დიდი ვერაფერი საფრთხე იქნებოდა. სააგზოარქოს წარმომადგენლებით შეხვედრებზე ქართველი ლინგვისტები პრაგულიული პატიონებით იცავდნენ საკუთარ პოზიციას ქართველური ენების შესახებ.[13] მიზეც დავად ამის დაინგვისტების მოხაზუებებით საპატიო-არქო დიდად არ დანიტერუსებულა, თავადგადა აწყიტა საენათმეცნიერო საკითხებით – საქართველოს ერთიანიბისთვის აჯობდებს ენას დაიღვები, ან რამე შეუადგეური ტერმინი, კოქათ, განშტოობა, დაგარქვათო. ლინგვისტთა აღზემენტაცია საპატიო-არქომ არასაკმარისად მიიჩნია და ენათმეცნიერების ინსტიტუტში ამ საკითხთან დაკავშირებით საგანგებოდ გამართულ შეხვედრაზე მიტროპოლიტი ანანია ჯავარიძე მიაკლინა. შეხვედრის ყველა მონასტილება იდგვა ერთხელ დაუდასტურა საპატიოარქოს წარმომადგენელს მტკიცებოზიც ქართველურ ენებთან დაკავშირებით და დაწვრილებით უამბოი იმ საფრთხეების შესახებაც, რაც ამგარენ ანტიმცნიერულ და იდეოლოგიზებულ „დაკვეთას“ შეიძლებოდა მოყვილოდაა ამასთანავე, შეასხენა ის მეცნიერული, „უხერხელობაც“, რაც საენათმეცნიერო საკითხებით მანი პულაციას მოხდევს ხოლმელინგვისტებმა პატიცხვემა და ერთგულებაა დაუდასტურეს მიტროპოლიტს, მაგრამ არ გაიზიარეს საპატიოარქოსთვის სასურველით თვალსაზრისი, რომელსაც არაფერი აქვს საერთო ძირისისასთან.

სხვათა შორის, აკადემიკოს ანდრია
აფაქტისადმი მიძღვნილ მეცნიერებათა
აკადემიის სხდომაზე მიტროპოლიტმა
თავის გამოსხელაში საგანგებოდ გაუსვა
ხაზი, რომ ცოდნა და რწმენა მჭიდროდ
უნდა დაუკალოვდეს ერთმანეთს და მეცნიერება
ზეცობრივი უნდა გახდეს. ნუუც
ზეცობრიობასა და სიახლოესები ამგარ
ყურმოჲრილ სამეცნიერო მორჩილებას
გვლისხმობენ ეკლესიის მესკეურები? თუ
არა, მაშინ რა არის ასეთი უხეში ჩარევა
სამეცნიერო კამათში, სამეცნიერო არგუმენტების
მიხტაციის მიმართ სრულიად გაუმართლება
ბეჭი უნდობლობა, საქათმეცნიერო საგანგებო
ითხებით მანიპულირება და ცეცხლოთან
თამაში ისეთი სათუთი და საფრთხილო
კონცესტებით, როგორიცაა ენის სტატუსი
და ენის მიმართ ამ ენის მაგარებლის

დამოკიდებულება? მიტროპოლიტ ანანია ჯავარიძესთან
შეხვედრაზე ენათმეცნიერთა გამოსვლებით
ცალქე მონოგრაფიად დაიბჭედა ზემოთ
დასახელებულ კრებულში ქართველური
ენები და დიალექტები (ერთი სამეცნიერო
პოლემიკის გამო). შეხვედრის ყველა მონ-
აწილე - კრებულში ოხუთმეტი
ქართველობის გამოსვლადა დაბეჭდილი
- ერთმინშვნელოვნებად აღასტეურებს საგუ-
თარ პოზიციას, რომ მეცნიერებაში ისინი
„სხვა მოძღვარს“ ემორჩილებიან და არ
აპირებენ ხელი აიღონ სამეცნიერო პა-
ტიოსსხებაზე, არ აპირებენ მტკარა სიცრულ-
მეცნიერულ დირექტულებად გამოაცხადონ.
სწორედ ამ მიუღებელი სიცრულის საიდუს-
ტრაციოდ შემოგთავაზეთ წინამდებარე
წერილი.

მასალა მოგვაწოდა ბატონია
ეფერ იზორიამ

